

ontbinding is.'¹ Om deze tegen te gaan, legde hij aan een bijeenkomst van het kader van de KVP die midden november werd gehouden, een resolutie voor waarin uitgesproken werd dat onder alle omstandigheden 'het algemeen welzijn van het koninkrijk' moest prevaleren boven dat van de vier samenstellende delen (Nederland, de Verenigde Staten van Indonesië, de Nederlandse Antillen en Suriname) – anders gezegd: van de Unie wilde hij een echt, een volwaardig koninkrijk maken. De resolutie werd aangenomen. Zij hief de bestaande verdeeldheid niet op maar overdekte deze slechts en die verdeeldheid kwam ook in de katholieke pers duidelijk tot uiting. Van de katholieke dagbladen sprak slechts *De Tijd*, die onder hoofdredactie was komen te staan van oud-minister Kerstens, zich duidelijk ten gunste van het akkoord van Linggadjati uit.

Uiteraard diende het kabinet met deze gedachtengangen in de kringen van de grootste coalitiepartner rekening te houden maar geheel afgezien daarvan hadden de meeste ministers al uit zichzelf grote bezwaren tegen het akkoord. Hun grootste moeilijkheid was evenwel dat dat akkoord door het Britse *Labour*-kabinet en door de Amerikaanse regering met warme instemming was begroet. De minister van buitenlandse zaken, jhr. mr. C. G. W. H. van Boetzelaer van Oosterhout en de minister zonder portefeuille van Kleffens, die beiden ter bijwoning van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in New York vertoefden, waar-schuwden het kabinet met klem tegen verwerping van het akkoord, opmerkend dat 'wijziging van deze overeenkomst', aldus hun, ook voor koningin Wilhelmina bestemd telegram²,

'die nu eenmaal geheel in de lijn van de algemene ontwikkeling in de wereld ligt, op essentiële punten zowel tegenover de Republiek Indonesië als uit het oogpunt van de publieke opinie in de wereld uitgesloten moet worden geacht. Door degenen die beweren dat afbraak van het koninkrijk plaats heeft, wordt uit het oog verloren dat dit geen afbraak maar een verbouwing is en dat juist door afwijzing van de overeenkomst afbraak zou worden veroorzaakt, aangezien het enige alternatief zou zijn een oorlog van volk tegen volk met een voor ons te verwachten verlies van elke band met Indië. Een dergelijke ontwikkeling zou bovendien de gehele wereld tegen ons innemen.'³

¹ Aangehaald in Bank, p. 215–16. ² Tekst d.d. 17 nov. 1946: *NIB*, dl. VI, p. 293–94. ³ Vier weken later seinde van Kleffens aan van Boetzelaer die weer naar Den Haag was teruggekeerd, dat als het akkoord van Linggadjati werd afgewezen, 'het koninkrijk (in de zin van Nederland plus Indië) te gronde' zou gaan en Nederland 'een staat als Zweden' zou worden, 'een land dat een toekomst achter zich heeft . . . Het Nederlandse volk is evenmin als een andere natie bestemd om onder te gaan in een lekkend scheepje, gevuld met beginselen.' (tekst d.d. 12 dec. 1946: a.v., p. 542 e.v.).